

सुशासन, समृद्धि र सामाजिक न्याय
उज्यालो नेपाल पार्टीको घोषणापत्र २०८२

आदरणीय नेपाली दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू !

आज हामी इतिहासको एक गम्भीर, महत्वपूर्ण र निर्णायक मोडमा उभिएका छौं ।

२००७ सालको क्रान्तिले राणा शासनको अन्त्य, २०४६ सालको जनआन्दोलनले प्रजातन्त्रको पुनर्स्थापना, १० वर्षको सशस्त्र संघर्ष र २०६२/६३ सालको जनआन्दोलन तथा मधेश आन्दोलनबाट सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्त भयो भने २०८२ सालको जेन्सी नवयुवाहरूको विद्रोहले असक्षम एवं अनुत्तरदायी सरकार र पुरानो पार्टीसत्तालाई केही घण्टामै घुँडा टेक्न बाध्य बनायो ।

हामी, राजनीतिक अधिकार प्राप्तिको लागि नेपालमा भएका संघर्ष, जनआन्दोलन र क्रान्तिका क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्ने शहीदहरूप्रति सम्मान गर्दै श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

नवयुवाहरूको ऐतिहासिक विद्रोहले असल एवं नयाँ राजनीतिक संस्कारको स्थापना गर्ने जिम्मेवारी बहन गर्न आम नेपाली समुदायलाई युगीन आव्हान गरेको छ ।

सुसंस्कृत अभ्यास गर्ने राजनीतिक दलले मात्र नवयुवाहरूको सपनालाई यथार्थमा बदल्न सक्छ । तसर्थ, आम नेपाली जनताले खोजेको सुशासन, समृद्धि र सामाजिक न्यायको आकांक्षा पूरा गर्न नयाँ दलको स्थापना र विस्तार गर्नु अपरिहार्य भएको छ ।

हामी, राष्ट्रका सचेत, सक्षम, इमान्दार र प्रतिबद्ध नागरिकहरूको सहभागिता र संलग्नतामा नेपालको राजनीतिक अभ्यासमा नयाँ युगको प्रारम्भ गर्ने संकल्प र योजनाको साथ तपाईंहरू समक्ष आएका छौं । मेधावी एवं उत्कृष्ट क्षमता भएका नवयुवाहरू यस पार्टीको मेरुदण्ड हुनेछन् । रुचि, योग्यता र क्षमता अनुसार विभिन्न तहको नेतृत्वमा रहनेछन् ।

हामीले, विगतमा अन्य राजनीतिक दलमा संलग्न भएर पनि इमान्दारी नगुमाएका स्वाभिमानीहरू, राजनीतिक चेतनाले युक्त भएपनि पुराना पार्टीहरूले किनारामा पारेका असल एवं इमान्दार व्यक्तित्वहरू, अन्य दलबाट चुनाव जितेका तर संरचनात्मक समस्याले प्रताडित भएर सेवा प्रवाह गर्न अफठ्यारो भोगेका इमान्दार जनप्रतिनिधीहरू समेतलाई साथमा लिएर पार्टी निर्माण गर्नेछौं ।

हामी, नवयुवाहरूको बलिदान र समर्पणलाई सदैव स्मरण गर्नेछौं । साथै, नेपाल र नेपालीको उज्यालो भविष्य निर्माणको लागि उज्यालो नेपाल पार्टी स्थापना गरिएको घोषणा गर्दछौं ।

नेपालको जयहोस, नेपालीको जय होस् !

उज्यालो नेपाल जिन्दावाद !!!

१. उज्यालो नेपाल पार्टी : नयाँ युगको प्रारम्भ

विभिन्न कालखण्डको राजनीतिक संघर्ष र जनताको बलिदानले नेपालमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संरचना स्थापित गरेको हो । नेपालको संविधानले सुशासन, समृद्धि र सामाजिक न्यायसहितको समाजवाद उन्मुख लोकतान्त्रिक राज्यप्रणालीको परिकल्पना गरेको छ ।

२००७ सालपछिको नेपाली समाजले विभिन्न राजनीतिक उथलपुथलको सामना गरेको छ । राजाको प्रत्यक्ष शासन, पञ्चायती व्यवस्था, राजतन्त्रात्मक बहुदलीय व्यवस्था र गणतन्त्र अन्तर्गत नेपाली समाज शासित भएको छ । यस कालखण्डमा मूलतः व्यवस्था परिवर्तनको नेतृत्व गरेका दलहरूले नै सत्ता सञ्चालन गरेका छन् ।

नेपालका राजनीतिक दलहरूले क्रान्तिको नेतृत्व गर्न सफल भएपनि जनमुखी शासकीय क्षमता प्रदर्शन गर्न सकेका छैनन् । नेपालका पुराना दलहरूले अभ्यास गरेको अर्थ-राजनीतिक ढाँचामा भएको त्रुटि र असफलताको कारण नेपाली समाज नै पलायनतर्फ धकेलिएको छ ।

नेपालको सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा व्याप्त ढिलासुस्ती, जवाफदेहीताको अभाव र प्रक्रियागत जटिलताले शासनलाई सुस्त, अव्यवहारिक र भ्रष्ट बनाएकोले आम नागरिकमा निराशा र असन्तोष बढ्दो छ । आन्तरिक लोकतन्त्र समेत कमजोर भएका पुराना दलहरूको असक्षमताको परिणाम स्वरूप नेपाली समाज भ्रष्टतन्त्रको शिकार भइरहेको छ ।

विद्यमान भ्रष्ट शासकीय अभ्यासको प्रतिरोध गर्दै उज्यालो अध्यायको खोजी गर्ने जनसंघर्षको क्रममा २०८२ भदौमा नेपालको जेनजी (युवा) पुस्ताले आमूल परिवर्तनको लागि युगान्तकारी नेतृत्व गरेको हो । जेनजी (युवा) पुस्ताको आन्दोलन विगतका ऐतिहासिक जनसंघर्षकै श्रृंखला हो । यो जनसंघर्षले नयाँ पुस्ताको चेतना, साहस र दृष्टिकोणलाई देशको उज्यालो भविष्यसँग जोड्न नेपालीहरूलाई अभूतपूर्व रूपले प्रेरित गरेको छ ।

बलिदान र संघर्षबाट प्राप्त प्रेरणालाई शक्तिमा बदलेर जनमुखी परिणाम प्राप्त गर्नको लागि उच्च राजनीतिक चेतना र चिन्तन प्रणालीको प्रतिनिधित्व गर्ने राजनीतिक दल स्थापना र विस्तार गरी सामाजिक न्यायको प्रत्याभूति गर्न सक्ने शासकीय प्रणाली र असल राजनीतिक संस्कारको अभ्यास गर्नु आवश्यक हुन्छ ।

उपरोक्त पृष्ठभूमिमा, हालसम्मका जनसंघर्ष, विद्रोह, जनआन्दोलन र क्रान्तिका क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्ने शहीदहरूप्रति सम्मान गर्दै, सुशासन, समृद्धि तथा सामाजिक न्याय सहित नेपाल र नेपालीको उज्यालो भविष्यको लागि राष्ट्रका सचेत, सक्षम, इमान्दार र प्रतिवद्ध नागरिकहरूको सहभागिता र संलग्नतामा नेपालको राजनीतिक अभ्यासमा नयाँ युगको प्रारम्भ गर्ने संकल्प र योजनाको साथ उज्यालो नेपाल पार्टीको जन्म भएको हो ।

२. राजनीतिक आदर्श, विचार र मूल्य मान्यता

राजनीतिक आदर्श, विचार र मूल्य मान्यता पार्टी जीवनको आधारभूत पहिचान हुन् । वि.सं. २००७ को आसपासबाट नेपालमा प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र, समाजवाद वा साम्यवाद पक्षधर जस्ता सैद्धान्तिक भाष्यको आधारमा राजनीतिक दलको स्थापना र विस्तार भएको देखिन्छ । आफूलाई नयाँ वा फरक दावी गर्ने कुनै पनि राजनीतिक दलको विशिष्ट पहिचान हुनुपर्छ ।

गन्तव्यको आधारमा दलहरूको पक्षधरता किटानी गर्ने चलन भएपनि कार्यप्रणाली र व्यवहार एकै प्रकारको देखिँदा नेपाली समाजले दलको पहिचानको सट्टामा परिणामलाई महत्व दिन थालेको छ । हाम्रो पार्टी दलहरूको संख्यामा अर्को एउटा अंक थप्न अगाडि आएको होइन । नयाँ युगको प्रारम्भ गर्ने संकल्प र योजना सहित जन्मिएको उज्यालो नेपाल पार्टीले दलको पहिचान अनुरूपको व्यवहार प्रदर्शन गरी परिणाममुखी राजनीतिक अभ्यास गर्नेछ ।

नेपालको सार्वभौमिकता, अखण्डता, स्वतन्त्रता र नागरिक सर्वोच्चता उज्यालो नेपाल पार्टीको मूल राजनीतिक आदर्श हो । नेपाल बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक र बहुसांस्कृतिक पहिचानयुक्त राष्ट्र भएको हुनाले यस पार्टीले नेपाली समाजको बहुलपनालाई सम्मान, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै सामाजिक न्यायमा आधारित, सहभागितामूलक समावेशी र लोककल्याणकारी राज्य प्रणालीमार्फत जनताको सामूहिक हितको रक्षा गर्नुपर्दछ भन्ने विश्वास राख्दछ ।

उज्यालो नेपाल पार्टीले नागरिक स्वतन्त्रता, विधिको शासन, आवधिक निर्वाचन, बालिग मताधिकार, स्वतन्त्र न्यायपालिका, मानव अधिकार र प्रेस स्वतन्त्रता जस्ता विश्वव्यापी रूपमा अभ्यास भइरहेका लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य मान्यताहरूलाई स्वीकार गरी उत्कृष्टता, पारदर्शिता र जवाफदेहीताको आधारमा प्रतिष्पर्धाबाट श्रेष्ठता हासिल गर्नेछ ।

परिणाममुखी सक्रियता, अनुशासित व्यवहार र पारदर्शी जीवनशैलीमार्फत पार्टीले नेपाली समाजमा असल राजनीतिक संस्कारको अभ्यास गरी राष्ट्रिय जीवनमा विश्वसनीय एवं उज्यालो मूल्यप्रणाली स्थापित गर्नेछ । उज्यालो नेपाल पार्टी र उत्कृष्टता पर्यायवाची हुनेछन् । योग्य र उपयुक्त व्यक्तिलाई उपयुक्त भूमिकामा स्थापित गरिनेछ ।

३. मूलभूत मार्गदर्शन

नेपालको संविधानको मूलभूत व्यवस्थालाई आत्मसात गर्दै लोककल्याणकारी राज्य र उदारवादी अर्थ-व्यवस्थाको अभ्यास गर्नु उज्यालो नेपाल पार्टीको मूलभूत राजनीतिक र आर्थिक मार्गदर्शन रूपमा रहनेछ । नेपालको राष्ट्रिय हितको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै सुशासन र सामाजिक न्यायको आधारमा प्रत्येक नागरिकको जीवनलाई समृद्ध बनाउनु पार्टीको प्राथमिक लक्ष्य हुनेछ ।

पार्टीले नागरिकको गाँस, बास, कपास, शिक्षा र स्वास्थ्यको हकलाई राज्यको क्षमता बढाएर अनिवार्य दायित्वको रूपमा ग्रहण गर्नेछ । साथै, राज्य, निजीक्षेत्र, सहकारी र समुदायबिच गतिशील र सन्तुलित साझेदारीमा आधारित समाजवादमुखी आर्थिक प्रणालीको अभ्यास गर्नेछ । अधिकतम स्वदेशी पूँजीलाई परिचालन गर्दै आवश्यकताका क्षेत्रमा

विदेशी लगानीलाई आकर्षित गरी आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र निर्माणको लागि पार्टीले राजनीतिक शक्ति र सामर्थ्यलाई समर्पित गर्नेछ ।

राज्यको लगानीलाई औचित्यपूर्ण र परिणाममुखी बनाउनु अपरिहार्य भएकोले नेपालको प्राकृतिक भूगोल र मानवीय भूगोल सुहाँउदो योजनावद्ध एकीकृत पूर्वाधार निर्माण एवं सामाजिक विकासको प्रणाली स्थापना गरिनेछ । नेपालको प्राकृतिक तथा जैविक विविधता र साधन श्रोतलाई नेपाली जनताको अधिकतम हितमा उपयोग गरिनेछ ।

प्रारम्भदेखि अविच्छिन्न सार्वभौमसम्पन्न स्वतन्त्र राष्ट्र नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धको ऐतिहासिक विरासतलाई युगौसम्म कायम राख्नु परराष्ट्र नीतिको निर्देशक पक्ष हुनेछ । नेपालको भौगोलिक अखण्डता, राजनीतिक स्वामित्व र सामारिक स्वायत्तता सुरक्षित राख्दै राष्ट्रिय सहमतिको आधारमा परराष्ट्र नीतिको तर्जुमा र सञ्चालन गरिनेछ । नेपालको हितमा संबोधन गर्न दुबै छिमेकीहरूको सम्बन्धलाई आपसी संवेदनशीलतामा हेक्का राखेर विश्वास र सहयोग बृद्धि गर्दै समनिकटता कायम गरिनेछ । विश्वका सबै मित्र राष्ट्रहरूसँग साझा हितका मामलामा सहकार्य गर्दै हाल निर्माणाधीन रहेको नयाँ विश्व व्यवस्थालाई देशको सुरक्षा र आर्थिक विकासको सुनिश्चितता अनुकूल बनाइनेछ ।

गैरआवासीय नेपालीलाई नेपालमा फर्किन र नेपालमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । एक पटकको नेपाली सधैंको नेपाली भन्ने अवधारणालाई आत्मसात गरिनेछ ।

राज्य सञ्चालनमा शक्तिपृथकीकरण र शक्ति सन्तुलनको वास्तविक अभ्यास गरिनेछ । उत्कृष्टताको आधारमा राजकीय जिम्मेवारी प्राप्त गर्ने प्रणाली स्थापना गरिनेछ । पार्टीको आन्तरिक जीवन र पार्टी मार्फत राज्यसत्ता सञ्चालनको गर्ने क्रममा पारदर्शीता र जवाफदेहीतालाई प्रमुख आधार बनाइनेछ । न्याय प्रणालीको विश्वसनीयता सुदृढ गरिनेछ । कानून सबैलाई समान हुनेछ ।

४. संसदीय अभ्यासको सिंहावलोकन

२००७ सालपछिको नेपाली राजनीति विभिन्न उथलपुथलबाट गुज्रिएको छ । यस बिचमा संस्थापन पक्ष भएकाहरूको असफलता र प्रतिपक्षमा भएकाहरूको प्रतिक्रियात्मक व्यवहारले नेपालको राजनीतिक व्यवस्था र सामाजिक जीवन अस्थिर रहन पुग्यो । नेपालमा हालसम्म ६ पटक प्रतिनिधिसभाको लागि आमनिर्वाचन भएको छ भने २ पटक संविधानसभाको निर्वाचन सम्पन्न भएको छ ।

२०१५ सालको आमनिर्वाचनपछि नेपाली कांग्रेसले प्राप्त गरेको दुइतिहाइ बहुमत, २०४८ सालमा नेपाली कांग्रेसले नै प्राप्त गरेको एकल बहुमत र २०७४ सालमा एमाले-माओवादी गठबन्धनले प्राप्त गरेका स्पष्ट बहुमतको राजनीतिक नेतृत्वसँग मुख्य गरी २ वटा अभिभारा थियो । तत्कालीन संस्थापनको राजनितिक नेतृत्वले एकातर्फ व्यवस्थालाई संस्थागत गर्ने संरचनाहरू बनाउँदै जानुपर्थ्यो भने अर्कोतर्फ जनतामा जागृत भएको विकास र सहज जीवनयापनको अपेक्षालाई सम्बोधन गर्नुपर्ने थियो ।

तर २०१५ सालको दुइतिहाइ बहुमतको सरकारको सफलता वा असफलताको परीक्षण हुन पाएन । २०४८ सालको एकल बहुमत मूल रूपमा असफल भयो र कार्यकाल पूरा नगरी २०५१ सालमा विघटनमा पुगेर टुंगियो

। २०५६ मा नेपाली कांग्रेसले प्राप्त गरेका स्पष्ट बहुमत पार्टीकै किचलो तथा दरबार र तत्कालीन नेकपा माओवादीको सशस्त्र संघर्षको भूमरीमा परेर २०५९ सालमा विघटन भयो । २०७४ सालमा एमाले-माओवादी गठबन्धनले प्राप्त गरेको स्पष्ट बहुमत समेत नयाँ संविधान कार्यान्वयनको युगीन जिम्मेवारी एवं विकास र समृद्धिको आकांक्षा अलपत्र पारेर विघटित भयो ।

नेपालको संसदीय राजनीतिको अभ्यासमा २०५१ सालको आम निर्वाचनपछि बनेको त्रिशंकु संसदले अनेकौ प्रकृतिका विकृत अभ्यास शुरु भयो । विशेषगरी ,त्यस अवधिमा सांसद किनबेच, कुशासन, पार्टी विभाजन र भ्रष्टाचारले दलको आन्तरिक संरचना र प्रणाली समेतलाई भ्रष्टीकरण गर्दै लग्यो । सत्तालाई म्युजिकल चेयरको खेलको रूपमा ५ वटा सरकार बनाएर त्यो त्रिशंकु संसदले ५ वर्षे अवधि पूरा गर्‍यो । त्यसै बिच नेपालमा शसस्त्र संघर्ष विस्तार हुँदै गयो ।

संसदीय राजनीतिको अभ्यासको क्रममा २०७९ सालमा भएको आमनिर्वाचन पछि त्रिशंकु संसद नै निर्माण भयो । नेकपा (माओवादी केन्द्र) ले तेस्रो दल भएर पनि नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेसँग गठबन्धन परिवर्तन गर्दै १८ महिना सरकार चलायो । २०८१ असारमा संसदका पहिलो र दोस्रो दल मिलेपछि नेकपा (एमाले) को नेतृत्वमा सरकार गठन भयो। २०८२ सालको भाद्रमा भएको जेनजी (युवा) पुस्ताको आन्दोलनले यो त्रिशंकु संसदलाई जबर्जस्त विघटन गरिदियो ।

२ पटक सम्पन्न भएको संविधानसभाको चुनावमध्ये २०६४ सालमा तत्कालीन नेकपा (माओवादी) पहिलो दलको रूपमा उदायो । २०६५ सालमा गणतन्त्र कार्यान्वयनमा आयो । तर नेकपा (माओवादी) सँग १ तिहाइभन्दा बढी सिट भएको त्यो संविधानसभाको शक्तिसन्तुलनले नयाँ संविधान दिन सकेन । २०७० सालमा भएको चुनावमा नेपाली कांग्रेस-नेकपा एमालेले २ तिहाइ भन्दा बढि सिट प्राप्त गरे र त्यसै शक्ति सन्तुलनको आधारमा २०७२ साल आश्विन ३ गते संविधानसभाबाट नयाँ संविधान जारी भयो । २०६४ साल देखि २०७२ सालसम्मको त्यो कालखण्डमा निर्वाचित भएका दल र सांसदको मुख्य कार्यभार शान्तिप्रक्रिया टुंगोमा पुऱ्याएर संविधान निर्माण गर्नु नै थियो ।

नेपालमा सम्पन्न भएका सबै आम निर्वाचनबाट मुख्य गरी नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र नेकपा माओवादी प्रभावशाली उपस्थिति सहित संसदमा आए र आफैले नेतृत्व गरेर होस् वा अर्काको नेतृत्वमा होस्, अधिकांश समय सरकारमा रहे । यो देशमा २०५९ साल आश्विनदेखि २०६३ साल बैशाख ११ सम्म राजा ज्ञानेन्द्रले प्रत्यक्ष शासन गरेको अवधिबाहेक गएको ३५ वर्षमा भएका राम्रा उपलब्धी र खराब प्रदर्शनका एकमुष्ट जिम्मेवारी यिनै दलहरूले लिनुपर्दछ । यस बीचमा दलहरूबाट विकास र समृद्धि सम्बन्धी दृष्टिकोण प्रस्तुत हुन सकेन । साथै सक्षम र उपयुक्त व्यक्तिको छनौट गर्न समेत दलहरू असफल भए ।

अहिले नेपाली समाजमा फैलिएको निराशा र पलायनको दुष्चक्र यिनै दलको असक्षमता, कुशासन, अराजकता र विभाजनको जगमा खडा भएको हो । विश्वव्यापीकरणको असर र प्रभाव तथा भुराजनीतिक जटिलतालाई बुझ्न असफल भएका पुराना दलहरूले शासकीय सीप प्रदर्शन गर्न नसकेर नै नेपाललाई बहुआयमिक संकटमा धकेलेका हुन् ।

५. उज्यालो नेपालको प्रस्थानविन्दु

बिगत लामो समय देखी सत्तामा रहेका पुराना दलहरूको प्रत्यक्ष संलग्नतामा संस्थागत भएको भ्रष्ट शासकीय अभ्यासको कारण नेपाली समाजमा कम्पन आइरहेको सत्यलाई नेतृत्वले बुझ्न सकेन वा बुझ्न चाहेन । जेनजी (युवा) पुस्ताको धक्काले पुराना राजनीतिक दलको विकल्प खोज्नको लागि गम्भीर र युगीन आव्हान गरेको छ र निर्णायक वातावरण तयार गरिदिएको छ ।

हाल, देशलाई उपयुक्त विकास दिन संविधान संशोधन, संरचनागत र संस्थागत सुधार सहित जनमुखी दीर्घकालीन नीतिहरूको तर्जुमा र कार्यान्वयन होस् भन्ने जनअपेक्षा बढिरहेको छ । यस ऐतिहासिक पहलकदमीको लागि वैकल्पिक शक्तिको रूपमा एकीकृत हुन खोजिरहेका नेपालीहरूले परिणाम दिन सक्ने पात्रहरूलाई नै साझा र स्वीकार्य नेतृत्वको रूपमा देख्न चाहेका छन् ।

विकल्प दिनुपर्छ वा बन्नुपर्छ भन्ने समान आकांक्षा भएका आम नेपालीहरूको बिचको सहकार्य र एकताले नै नयाँ राजनीतिक अभ्यास गर्ने युगको प्रारम्भ हुनेछ ।

स्वदेशी पूँजी परिचालन गरी जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्ने चिलिमे मोडललाई उदाहरणीय मानिन्छ । स्थानिय प्रभावितलाई सेयर निश्कासन गरी कम्पनीबाट प्राप्त हुने लाभको हिस्सेदार बनाउँदै समुदायको आर्थिक आधार बलियो बनाउने चिलिमे मोडललाई राज्यले नीतिको रूपमा स्वीकार गरेको छ । नेपालले बेहोरिरहेको दैनिक १८ घण्टासम्मको लोडसेडिङको अँध्यारोबाट मुलुकलाई मुक्त गराएको, घाटामा रहेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई नाफामा पुऱ्याएको, जीर्ण अवस्थामा रहेका आयोजना निर्माण सम्पन्न गरेको, विद्युतको क्षेत्रीय तथा उप-क्षेत्रीय बजार विस्तारमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गरेको जस्ता व्यवस्थापकीय एवम् शासकीय क्षमतालाई आम सर्वसाधारणले स्वीकार गरेका छन् ।

नेपालको जलविद्युत विकासको १०५ वर्षे इतिहासमा करिब ५८ प्रतिशत जनता विद्युतको पहुँचमा रहेकोमा कुलमान घिसिङको नेतृत्वको ८ वर्षे अवधिमा करिब शतप्रतिशत नेपालीको घरमा विद्युत पुगेको छ । यस अवधिमा नेपालको स्वच्छ हरित ऊर्जा भारतमा मात्र नभएर बंगलादेशसम्म निर्यात भइरहेको छ । विद्युतको खुद आयातकर्ता रहेको नेपाल यही अवधिमा खुद निर्यातकर्ता बनी गौरवमय इतिहास बनाउन सफल भएको छ । यसबाट नेपालको वैदेशिक व्यापार घाटा कम गर्न र विदेशी मुद्राको सञ्चिति बढाउन योगदान पुगेको छ ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणको तत्कालीन कार्यकारी प्रमुख कुलमान घिसिङको यो ऐतिहासिक योगदान नै उज्यालो नेपाल निर्माण गर्न सकिन्छ भन्ने प्रेरणाको प्रस्थानविन्दु हो । जेनजी (युवा) पुस्ताको बलिदानीपूर्ण संघर्ष यो श्रृंखलाको महत्वपूर्ण हस्तक्षेप हो ।

६. उज्यालो नेपाल : उज्यालो भविष्य

उज्यालो नेपाल पार्टीले संविधानलाई गतिशील दस्तावेजको रूपमा स्वीकार गर्दछ । नेपालको उज्यालो भविष्यको लागि वर्तमान संविधानका केही व्यवस्थाहरू संशोधन गरिनुपर्दछ ।

- हालको व्यवस्थाबाट बलियो र स्थिर सरकार निर्माण गर्न करिब असम्भव नै भएकाले समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व सुनिश्चित रहने गरी निर्वाचन प्रणालीमा सुधार गरिनुपर्दछ ।
- नेपालमा संघीयताको अभ्यासलाई कायम राख्दै व्यवहारिक, परिणाममुखी र प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ । देशको जनसंख्या, भूगोल, पहिचान, सामर्थ्य र आर्थिक सम्भावना समेतलाई मध्यनजर गर्दै प्रदेश र स्थानीय तहको संरचना र संख्या पुनरावलोकन गर्न सकिन्छ । बृहत् राष्ट्रिय सहमतिको आधारमा संघीयतासँग जोडिएका विषयलाई सम्बोधन गरिनुपर्दछ ।
- शासकीय सुधारका सन्दर्भमा विभिन्न समयमा भएका अध्ययनबाट प्राप्त भएका सुझावका आधारमा मन्त्रालयको संख्या पुनरावलोकन गरिनुपर्दछ ।
- प्रधानमन्त्री निर्वाचित भैसकेपछि जुनसुकै अवस्थामा पनि संसदको आधा कार्यकाल सरकार सञ्चालन गर्ने सुनिश्चितता गरिनुपर्दछ ।
- स्थानीय तहको चुनाव गैरदलीय आधारमा हुनुपर्छ ।
- न्यायपालिकामा दलीय हस्तक्षेप नहुने गरी न्यायपरिषद्को पुनः संरचना गरिनुपर्दछ ।
- बहुसंख्यक जनताले संविधानको अन्तरवस्तुमा संशोधन गर्न माग गरेमा उज्यालो नेपाल पार्टी जनअभिमतको पक्षमा उभिनेछ ।

राज्य सञ्चालनलाई प्रभावकारी बनाएर मात्र सामाजिक न्यायसहितको समृद्ध एवं उज्यालो नेपाल निर्माण गर्न सकिने हुनाले हाल भइरहेको अभ्यासहरूमा तत्कालै निम्नानुसारको सुधार हुनुपर्दछ ।

- प्रचलित ऐन कानूनहरूमा समसामयिक सुधार गर्दै विकासमैत्री बनाइनुपर्दछ । द्रुत गतिमा विकास कार्यलाई अगाडि बढाउन बाधक कानूनहरू संशोधन र खारेज गरिनुपर्दछ र यसका लागि छाता ऐन निर्माण गरिनुपर्दछ ।
- राज्यका निकायहरू बिच स्पष्ट समन्वय र सहकार्य हुने गरी कानूनी र संस्थागत व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- राज्यको सबै लगानीलाई योजनाबद्ध रूपमा परिचालन गरी अर्थतन्त्रलाई गतिशील र आत्मनिर्भर बनाउन क्षेत्रगत एकीकृत विकास कार्यक्रम र प्राथमिकता तोकिनुपर्छ ।
- प्राकृतिक साधन र श्रोतको एकीकृत एवं बहुउपयोग गर्ने प्रणाली स्थापना गरिनुपर्दछ ।
- जातीय, भाषिक, धार्मिक, लैंगिक, वर्गीय र क्षेत्रीय विभेदको अन्त्यको लागि कानूनी, संस्थागत र सामाजिक सुधार गरी अवसर र अधिकार सुनिश्चित गर्ने सकारात्मक विभेदको वर्तमान व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ ।
- सरकार परिवर्तन भएसँगै अघिल्लो सरकारले गरेका राजनीतिक नियुक्तिहरू नयाँ सरकारले चाहेमा तत्कालै रिक्त हुने व्यवस्था गरिनुपर्दछ ।
- मन्त्रालयको प्रशासनिक नेतृत्वमा निश्चित प्रतिशत संख्यामा निजामती सेवा बाहिरबाट विज्ञहरू नियुक्ति गरिनुपर्दछ ।

- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सजिलो, व्यवस्थित, छरितो बनाउन सार्वजनिक निकायहरूको पुनःसंरचना गरी प्रविधिमैत्री जनप्रशासनको अभ्यास गरिनुपर्दछ ।
- निजी क्षेत्रले प्रदान गर्ने सेवालाई गुणस्तरीय र प्रतिष्पर्धी बनाइनुपर्दछ ।
- प्राकृतिक स्रोत र साधनको उपयोग र पर्यावरणको संरक्षणमा मानवीय हितलाई प्राथमिकता दिइनुपर्दछ ।
- उत्पादनमूलक र सेवामूलक उद्योग तथा सूचना प्रविधि उद्योगलाई राष्ट्रिय पूँजी निर्माण र परिचालनको मुख्य आधार बनाइनुपर्दछ ।
- नवप्रवर्तन र नवउद्यमीहरूलाई अनुदान सहित प्रोत्साहन गरिनुपर्दछ ।
- शिक्षालाई जीवनपयोगी बनाउन अनुशासन, उद्यम र रोजगारीसँग जोड्ने गरी समयानुकूल बनाइनुपर्दछ ।
- वैदेशिक रोजगार र प्रवासमा रहेका नेपालीहरूको हित निश्चित गर्न र समस्या समाधानको लागि राज्य उत्तरदायी हुनुपर्दछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा रहेका र गैर-आवासीय रूपमा विदेशमा रहेका नेपालीहरूको ज्ञान, सीप, विज्ञता र अनुभवलाई उज्यालो नेपाल निर्माणको लागि उपयोग गरिनुपर्दछ ।
- भ्रष्टाचार वा अन्य गैरकानूनी माध्यमबाट आर्जन गरिएको सम्पत्ति छानबिन गरी जफत गरिनुपर्दछ ।
- विदेशमा रहेका नेपालीहरूलाई मतदानको अधिकार सुनिश्चित गरिनु पर्दछ ।
- देश भित्रै आफ्नो मतदान केन्द्र भन्दा बाहिर रहेका मतदातालाई आफू रहेको स्थानबाट मतदान गर्न पाउने र विद्युतीय मतदान गर्ने व्यवस्था गरिनु पर्दछ ।

७. संगठन संरचना र कार्यप्रणाली

उज्यालो नेपाल पार्टीसँग सैद्धान्तिक स्पष्टता, नेपालको उज्यालो भविष्य निश्चित गर्ने राजनीतिक कार्यक्रम एवं नयाँ संगठन संरचना र कार्यप्रणाली सहित नेपाली विशेषताको सामाजिक न्याय आधारित समृद्ध नेपाल निर्माणको नेतृत्व गर्ने अवसर प्राप्त छ । समाजको चेतनास्तर र चिन्तनप्रणालीलाई मध्यनजर गर्दै आगामी रणनीतिहरू तयार गर्नु र सोही अनुसारको संगठन संरचना र कार्यप्रणाली कार्यान्वयन गर्नु नै हाम्रो सांगठनिक प्रस्थानविन्दु हो ।

उज्यालो नेपाल पार्टीले संघीय, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह र वडातहमा आधारित संरचना बनाउनेछ । संघ र प्रदेशको संरचनामा भौगोलिक, गैर-भौगोलिक र समावेशी समूह विभाजन गर्न सकिनेछ । पार्टीले दल दर्ता गर्ने क्रममा निर्वाचन आयोगमा बुझाएको विधान र घोषणापत्र लगायत सबै विवरणहरू अन्तरिम प्रयोजनको लागि तयार गरिएका हुन् । पार्टीले आम निर्वाचनमा सहभागी हुनुपूर्व वा पछाडिको उपयुक्त समयमा राष्ट्रिय सम्मेलन वा महाधिवेशन मार्फत पार्टीका सम्पूर्ण दस्तावेजहरू, संगठन संरचना र कार्यप्रणालीलाई अद्यावधिक गर्नेछ ।

जनसंघर्ष र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहास भएका एवं महत्वपूर्ण राजनीतिक परिवर्तनको नेतृत्व गरेका दलहरू सत्ता सञ्चालनमा असफल भएको आधार र कारणहरूको पहिचान गरी उज्यालो नेपाल पार्टीले उपयुक्त तथा परिणाममुखी संगठन संरचना र कार्यप्रणाली अपनाउनेछ । पार्टी संरचना र पार्टीका सदस्यले पार्टी स्थापनाको घोषणापत्र एवं पार्टीले चुनावमा तयार गर्ने प्रतिवद्धतापत्रहरूको कार्यान्वयन गर्ने साधनको रूपमा कार्य गर्नेछन् ।

पार्टीको आन्तरिक समस्याहरूलाई हल गर्न सक्ने संगठन संरचना र कार्यप्रणाली अपनाएर लक्ष्य अनुरूप काम गर्नसक्ने बनाइनेछ । यसको लागि शक्तिशाली स्थानीय संरचना बनाउने र जनसम्बन्ध बढाउन कार्य गरिनेछ । प्रतिस्पर्धीबाट रचनात्मक सहयोग हुने संरचनात्मक व्यवस्था गर्दै पारदर्शिता र आर्थिक अनुशासन निश्चित गरिनेछ ।

निर्वाचनमा उम्मेदवारी छनौटको लागि पारदर्शी मापदण्ड र दोहोरो कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको व्यवस्था गरिनेछ । पार्टीका संरचनाहरूमा विषयविज्ञतालाई प्रोत्साहन गर्ने प्रणाली बनाइनेछ । पार्टीलाई जीवन्त बनाउन नेतृत्व विकासको नियन्त्रित र स्वचालित प्रक्रिया अपनाएर पार्टी संरचनामा सक्षम, योग्य र प्रतिस्पर्धी युवालाई अवसर दिने, अग्रजहरूको भूमिका कायम राख्ने निश्चितता गरिनेछ । यसको साथसाथै सङ्गठन निर्माण र विस्तारको क्रममा प्रतिनिधित्वको विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ ।

पार्टीले समाजको कर्ताहरू, उमेर र सामुदायिक जनघनत्वको विविधताको आधारमा आफ्नो संरचनामा आरक्षणको व्यवस्था गर्नेछ । ठूला र धेरै संरचना बनाएर नेता कार्यकर्तालाई बाँध्ने प्रयत्न गर्नुको साटो छरितो, चुस्त र तत्कालै सूचनाको सञ्चार भई चलायमान हुने प्रकारको संरचनाहरू बनाइनेछ । यसको लागि विभिन्न तहको अधिवेशन प्रक्रिया, निर्वाचक मण्डल र प्रतिनिधी छनौटको लागि सिर्जनात्मक व्यवस्था गरिनेछ ।

पार्टीले समसामयिक राष्ट्रिय मुद्दा, वर्गीय एवं सामाजिक उत्पीडन र जनसरोकारको विषयहरूमा सक्रियता निश्चित गर्नेगरी चेतनामूलक, प्रचारमूलक र परिणाममुखी गतिविधिहरू गर्नेछ । नेपाली जनजीवनको आधारभूत सामाजिक मुद्दाहरूमा जनताहरूको आवाज बोल्ने र र परिणाम दिने भरोसायोग्य राजनीतिक संगठन निर्माण गरिनेछ । प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गर्ने प्रयत्न गर्दै आफ्नो संगठन संरचनालाई पनि सोही अनुरूप चलायमान बनाइनेछ ।

पार्टीले तय गरेको भौगोलिक, गैर-भौगोलिक र समावेशी समूहभित्र वैचारिक, सांगठनिक र राजनीतिक एवं जनपरिचालनको क्षेत्र तोकेर उपसमूह बनाउनेछ । यो ३ वटा उपसमूह बनाउने क्रममा वैचारिक कार्यभार सम्पादन गर्न, सांगठनिक जिम्मेवारी सम्पादन गर्न र राजनीतिक एवं जनपरिचालनको कार्यभार सम्पादन गर्ने प्रयोजनको लागि योग्यताको न्यूनतम आधारभूत शर्त बाहेक निम्नानुसारको मापदण्ड कायम गरिनेछ ।

- वैचारिक कार्यभार सम्पादन गर्नको लागि राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय इतिहास, नेपाली राजनीतिक संघर्ष र आन्दोलनको इतिहास, संसारभरको न्यायपूर्ण संघर्षको इतिहास, राजनीतिक दर्शन, नेपाली समाजको चरित्र, पार्टीको रणनीतिक एवं कार्यनीतिक लक्ष्य तथा कार्यक्रमको बारेमा गहिरो ज्ञान र रुचि भएका, अध्ययनशील एवं वैचारिक विमर्श तथा नीतिगत खोज, अनुसन्धानमा रुझान भएका सदस्यहरूलाई चयन गरिने मापदण्ड बनाइनेछ । यसको लागि हालसम्म सो क्षेत्रमा सम्बन्धित आकांक्षीहरूले देखाएको सक्रियता र योगदान तथा सम्भावनालाई आधार बनाइनेछ र पार्टीले सोही अनुसारको जिम्मेवारी दिएर सम्बन्धित सदस्यहरूलाई थप परिष्कृत गराउँदै पार्टीको नीति निर्माण तथा विचार प्रवाहको लागि खटाउनेछ र सोही अनुसारको कार्यसम्पादनलाई आधार बनाई मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
- सांगठनिक कार्यभार सम्पादन गर्नको लागि पार्टी पद्धति र संस्कारको बारेमा राम्रो ज्ञान भएका, पार्टीको आदर्श, विचार, मूल्यमान्यता र मूलभूत मार्गदर्शन बमोजिम चलनको लागि अभ्यस्त भएका, सदैव पार्टीको अनुशासनमा रहेका, संगठन निर्माण र संगठन परिचालनको क्षेत्रमा अनुभव भएका वा इच्छुक रहेका र पार्टीको लागि समय उपलब्ध गराउन सक्ने सदस्यहरूलाई चयन गरिने मापदण्ड बनाइनुपर्छ । यसको लागि हालसम्म सो क्षेत्रमा

सम्बन्धित सदस्यहरूको भूमिका, योगदान र पार्टीपंक्ति तथा जनसमुदायमा सम्बन्धित सदस्यको बारेमा रहेको आम धारणालाई आधार बनाइनेछ । यस उपसमूहका नेतृत्वकर्ताहरूलाई सांगठनिक कार्यभारको जिम्मा दिएर सोही आधारमा कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

- राजनीतिक, जनपरिचालन र विशेष कार्यभार सम्पादन गर्नको लागि पार्टीको संगठनहरूमा आवद्ध भई विभिन्न तहमा जनपरिचालनको नेतृत्वको लागि समय उपलब्ध गराउने सदस्यहरूलाई चयन गरिने मापदण्ड बनाइनेछ । पार्टीलाई जनतामा स्थापित गराउने आधारभूत क्रियाकलापको नेतृत्व गर्ने यस उपसमूहभित्र नमूना कार्य गरिरहेका जनप्रतिनिधिहरू, समाजसेवी र अभियन्ता र व्यवसायी समेत समेटिनेछन् । पार्टीको अग्रदस्ताको रूपमा यस उपसमूहका नेतृत्वकर्ताले जनताको मुद्दाहरू उठाउने, संघर्षको अगुवाई गर्ने तथा सुशासन कायम गर्ने लक्ष्यमा योगदान गर्नेछन् । यस उपसमूहका नेतृत्वकर्ताहरूलाई जनपरिचालन र विशेष जिम्मा दिएर सोही आधारमा कार्यसम्पादनको मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

द. उज्यालो बाटो : उज्यालो नेपाल पार्टीको आव्हान

- स्वदेश र विदेशमा रहेका आम नेपालीलाई नेपालको उज्यालो भविष्य निर्माणको लागि उज्यालो नेपाल पार्टीमा आवद्ध हुन र प्रतिवद्ध भई सहयोग गर्न आव्हान गर्दछौं ।
- नेपालको राष्ट्रिय हित, सामाजिक न्याय, सुशासन, विकास र समृद्धिप्रति सचेत, इमान्दार र प्रतिवद्ध नागरिकले पार्टीले तोकेका विषयहरूमा स्व:घोषणा गरी सदस्यताको लागि आवेदन दिन सक्नेछन् ।
- उज्यालो नेपाल पार्टीको सदस्यता प्राप्ति सम्बन्धी विवरणहरू अनलाइन माध्यम वा कार्यालयमा उपस्थित भई प्राप्त गर्न सकिनेछ । सदस्यता वितरण भौतिक रूपमा र अनलाइन माध्यमबाट हुनेछ । सदस्यता स्वीकृत भएपछि आवेदकले आफैं प्रिन्ट गर्न सक्नेछन् ।
- पार्टीको कुन संरचनामा बसेर कस्तो भूमिकामा संलग्न हुन चाहेको हो भन्ने विषय सदस्यता आवेदनसंगै खुलाउन सकिनेछ ।
- राष्ट्रिय सम्मेलन वा महाधिवेशन सम्मको लागि संघ, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह वा पार्टी कार्यको समन्वयको लागि बनाइएको कुनै पनि संरचनामा संयोजक र सदस्यहरू मात्र रहनेछन् । सदस्यहरूको विवरण देवनागिरी लिपिको वर्णानुक्रम अनुसार लेखिनेछ ।
- उज्यालो नेपाल पार्टी र उत्कृष्टता पर्यायवाची भएको हुनाले प्रत्यक्ष राजनीतिक भूमिकामार्फत राष्ट्रलाई योगदान दिन चाहने, नेपालको उज्यालो भविष्य चाहने मेधावी एवं उत्कृष्ट क्षमता भएका नेपाली नागरिकहरूलाई यस पार्टीमा जोडिन विशेष आव्हान गर्दछौं ।
- विगतमा अन्य राजनीतिक दलमा संलग्न भएका, इमान्दारी नगुमाएका, राजनीतिक चेतनाले युक्त भएपनि पुराना पार्टीहरूले किनारामा पारेका असल एवं इमान्दार नेपाली नागरिकलाई हिजोको सपना पूरा गर्नको लागि उज्यालो नेपाल पार्टीमा स्वागत गर्दछौं ।
- अन्य दलको प्रतिनिधित्व गरी चुनाव जितेका तर संरचनात्मक समस्याले प्रताडित भएर सेवा प्रवाह गर्न अफठ्यारो भोगेका इमान्दार जनप्रतिनिधिहरूलाई यस पार्टीप्रति सदाशयता प्रदर्शन गर्न, सहयोग गर्न र पार्टी निर्माणमा सहभागी हुन आव्हान गर्दछौं ।

- जेनजी (युवा) पुस्ताको आन्दोलनमा प्रत्यक्ष सहभागी भएका युवा र विद्यार्थीहरूलाई उज्यालो नेपाल पार्टीमा आवद्ध भइ रुचि, योग्यता र क्षमता अनुसारको नेतृत्व लिन आव्हान गर्दछौं ।
- वैकल्पिक राजीनिति वा पुरानो पार्टीको विकल्प खोजेर राजनीतिक गतिविधीमा संलग्न भएका नेपाली नागरिक, समूह र राजनीतिक दलहरूलाई संवाद, सहकार्य र एकताको लागि अनुरोध गर्दछौं ।
- पार्टी स्थापनाको घोषणापत्रको कार्यान्वयन गर्न पार्टीले हरेक निर्वाचन पूर्व विस्तृत राजनीतिक र आर्थिक नीति तथा कार्यक्रम समेटिएको प्रतिवद्धतापत्र सार्वजनिक गर्नेछ ।

घोषणापत्र

९. उज्यालो अपील र नाराहरू

- (क) “उज्यालो नेपाल, उज्यालो भविष्य”
- (ख) “विकास, समृद्धि र सामाजिक न्याय - हाम्रो लक्ष्य !”
- (ग) “सुशासन र पारदर्शिता - हाम्रो बाटो !”
- (घ) “स्वाभिमानी राष्ट्र - आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र ! ”
- (ङ) “सांस्कृतिक विविधता - हाम्रो शक्ति, हाम्रो एकता ! ”
- (च) “नयाँ पुस्ता - नयाँ नेपाल !”

उज्यालो

धन्यवाद

घोषणापत्र

उज्यालो